

การศึกษา เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเทศบาลเมืองสาป่าง

นางสาวบรรจง ประกิตเตชะกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการผัง เมืองงหาบัณฑิต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหา วิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-891-4

I15998071

009329

A STUDY FOR LANDUSE PLANNING IN LAMPANG MUNICIPALITY

Miss Bunjong Prakittachakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Urban Planning

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

ISBN 974-564-891-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษา เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน เทศบาล เมืองลำปาง

โดย

นางสาวบรรจง ประภิตเตชะกุล

ภาควิชา

การวางแผนภาคและเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

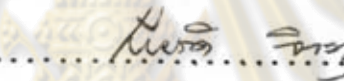
ผศ. วรรณศิลป์ พิรพันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(คำลั่นตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ สุนนาค)

.....ประธานกรรมการ

(รองคำลั่นตราจารย์ ดร.เกียรติ จิวะกุล)

.....กรรมการ

(คุณเจสมิ แก้วกังวาล)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยคำลั่นตราจารย์วรรณศิลป์ พิรพันธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยคำลั่นตราจารย์ ดร.นิพันธ์ วิเชียรน้อย)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาเพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเทศบาลเมืองลำปาง

ชื่อผู้ศึกษา   นางสาว บรรจง ประกิตเตชะกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณศิลป์ ธีรพันธุ์

ภาควิชา   การวางแผนภาคและเมือง

ปีการศึกษา   2528

บทคัดย่อ

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีความสำคัญมากที่สุด จังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนบน ซึ่งได้รับการกำหนดให้เป็นเมืองรองในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 ทั้งนี้ โดยให้มีบทบาทในการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมต่อจากเมืองหลักของภูมิภาค ซึ่งได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และให้มีหน้าที่โดยสังเขปคือการเป็นศูนย์กลางการเกษตรและบริการสังคมของท้องถิ่น

จากบทบาทและความสำคัญดังกล่าว ชุมชนเมืองลำปางซึ่งเป็นศูนย์กลางชุมชนหลักของจังหวัด จึงจำเป็นต้องได้รับการวางแผนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และกายภาพอย่างรอบด้าน และเหมาะสมเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของเมืองรองได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป

วิทยานิพนธ์นี้ นับเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองลำปางในด้านกายภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงบทบาทและความสำคัญของชุมชนเมืองลำปางทั้งจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากที่ถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รูปแบบและแนวโน้มการขยายตัวของการใช้ที่ดิน ตลอดจนโครงข่ายและประสิทธิภาพในการให้บริการของสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อนำไปสู่ผลสรุปและข้อเสนอแนะในการจัดระเบียบและกำหนดเค้าโครงการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองลำปางในปี พ.ศ. 2539

ในการศึกษาได้รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นหลักประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจในพื้นที่ และนำเอามาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ คือ

Ranking ในการเปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของจังหวัดต่าง ๆ
 ในภาคเหนือตอนบน Input - Output Analysis ในการหาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ
 ของจังหวัดต่าง ๆ Geometric Projection ในการคาดประมาณประชากรในอนาคต
 Factor Analysis ในการวิเคราะห์พื้นที่สำหรับการพัฒนา และ Goal Achievement
 Matrix ในการคัดเลือกแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่า จังหวัดลำปางมีบทบาทลัดคล้อยกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติที่กำหนดให้เป็นเมืองรองของภาคเหนือตอนบน โดยมีลักษณะเด่นในด้านการบริการ
 คมนาคมขนส่ง การบริการสังคม การค้า และการผลิตอุตสาหกรรม (โดยเฉพาะกิจการ
 อุตสาหกรรมไฟฟ้าและการประปา) นอกจากนี้จังหวัดลำปางยังอยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการ
 จัดตั้งให้เป็นศูนย์ราชการของภาคเหนืออีกด้วย ส่วนชุมชนเมืองลำปางหรือเทศบาลเมืองลำปางนั้น
 มีบทบาทหลักคือ เป็นเมืองพักอาศัยขนาดใหญ่ ด้วยเป็นชุมชนเมืองเก่ามีประวัติการตั้งถิ่นฐาน
 มานาน เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง และบริการสังคมในระดับภาค และเป็นศูนย์กลางการ
 ปกครองภาคเหนือตอนบน บทบาทรองคือ เป็นแหล่งท่องเที่ยว และศูนย์กลางพาณิชย์กรรมและ
 อุตสาหกรรมขนาดย่อม

ชุมชนเมืองลำปางปัจจุบันมีการขยายตัวออกนอกเขตเทศบาลเมืองอยู่มาก โดยมี
 แนวโน้มการขยายตัวกระจายไปตามถนนสายสำคัญ ๆ ต่าง ๆ รอบเมือง โดยเฉพาะบนถนน
 อำเภอเมือง - อำเภอแจ้ห่ม ทางทิศเหนือของชุมชน บริเวณตอนใต้ของชุมชนเมือง และทาง
 ทิศตะวันตกเฉียงใต้ อันเป็นเส้นทางไปสู่จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาหลักของ
 ชุมชนเมืองลำปางได้แก่ ปัญหาการใช้ที่ดินอย่างสับสน ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาการบริการ
 ทางด้านสาธารณสุข - สาธารณูปการ ปัญหาการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่น้อย และ
 ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม เป็นต้น

จากการคาดประมาณประชากรและคาดคะเนการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ของชุมชน
 ในปี พ.ศ. 2539 ชุมชนเมืองลำปางจะมีประชากรประมาณ 88,632 คน ต้องการใช้พื้นที่
 ชุมชนเมืองประมาณ 11,633 ไร่ พื้นที่ชุมชนเมืองดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่เทศบาลเมืองลำปาง
 ปัจจุบันและพื้นที่บางส่วนของตำบลรอบนอก ได้แก่ ตำบลขมภู ตำบลพระบาท ตำบลศิขัย ตำบล
 ต้นธงชัย และตำบลบ่อแก้ว

การวิเคราะห์หาค่าคุณภาพของพื้นที่โดยใช้ปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเลือกที่ตั้งตามประเภทกิจกรรมคือ สัมรรถนะดินเพื่อการเกษตร การระบายน้ำของดิน ระบบประปา ระบบระบายน้ำ พื้นที่น้ำท่วม ความสะดวกในการเข้าถึง โทรศัทพ์ ตลาด ศูนย์กลางเมือง ราคาที่ดิน โรงเรียนประถม สถานพยาบาล สถานพักผ่อนหย่อนใจ และความหนาแน่นของประชากร พบว่าค่าคุณภาพของพื้นที่ต่อกิจกรรมพักอาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม โดยทั่วไปยังคงอยู่ในบริเวณเขตเทศบาลเมือง และถนนสายสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ทำให้สามารถจัดทำทางเลือกของการใช้ที่ดินเป็น 2 แนวทางคือ ชุมชนศูนย์กลางเดี่ยว (Mono - Centric) และชุมชนสองศูนย์กลาง (Bi - Centric) ซึ่งจากการเปรียบเทียบทางเลือกทั้งสองโดยวิธี Goals - Achievements Matrix โดยผู้เชี่ยวชาญจากสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย และกองผังเมือง กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่าทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับแผนการใช้ที่ดิน ชุมชนเมืองสำปางในปี พ.ศ. 2539 ได้แก่ ทางเลือกที่สองคือ รูปแบบชุมชนสองศูนย์กลาง

ศูนย์วิทยพัทยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๗

Thesis Title   A Study for Land Use Planning in Lumpang
                                 Municipality

Name   Miss Bunjong Prakittachakul

Advisor   Assistant Professor Wannasilpa Peerapan

Department   Urban and Regional Planning

Academic Year   1985

Abstract

Lampang Province is one of the most important provinces in the upper northern part of Thailand. The Fifth National Economic and Social Plan defines it a secondary city. It functions to support economic and social activities of the principal city of the (northern) region, i.e. Chaingmai Province. It also functions as a center of local agriculture and social services.

By functions and importance, Lumpang Municipality, the center of the province's principal community, needs to have an urgent planning economically, socially, and physically so as to function suitably as a perfect secondary city.

This thesis is a part of development planning for Lumpang Municipality's physical plan. It is aimed to study roles and significances of Lumpang Municipality, both existing and trends in accordance with patterns and efficiency of services of facilities and utilities in order that conclusions and suggestions for Lumpang Municipality's land use paradigm for 1996 can be drawn.

In the study, primary information obtained by survey and secondary information obtained from relevant governmental agencies are used to analyze : Ranking - to compare physical, economic, and social characteristics of the upper northern provinces; Input - Output Analysis - to find economic relations of the upper northern provinces; Factor Analysis - to analyze development areas; and, Goal Achievement Matrix - to set priority for the most suitable land use paradigm. .

The study shows that Lampang Province functions in accordance with the roles defined in the Fifth National Economic and Social Plan, i.e. the secondary city of the Upper North. It specializes in the sectors of services, communication and transportation, social services, trade, and, industries (especially electricity and water supply). Besides, Lampang Province is proceeding on being an administrative center of the North. While Lampang community or Lampang Municipality functions as a residential city; for it is a historic city and a center of communication and transportation and social services of the northern Region as well as being an administrative center of the upper north. Its secondary functions are: tourism and centers of commerce and light industries.

At present, Lampang community has expanded greater than the municipality's boundary. It expands along major roads around the city (ribbon development), especially along Amphoe Muang - Amphoe Jaehom Road (which locates in the northern part of the community), the southern part and the south western part of the community (which reach Lumpoon Province and Chaingmai Province). The problems of Lampang Community are: the problem of mixed land use, traffic congestion, problems of facility and utility services, low economic expansion, and problem of deterioration, etc.

From the population projection and land use estimation of the community in 1996, Lampang community will have the sizes of 88,632 persons and 11,633 rai ($2\frac{1}{2}$ rai = 1 acre). These sizes cover existing Lampang Municipality's boundary plus surrounding tambon such as Tambon Chompoo, Tambon Prabaht, Tambon Pichai, Tambon Tontongchai, and Tambon Boehaw.

The potential analysis concerns with several factors: potentials of agricultural soil, drainage, water supply system, sewerage system, flood areas, accessibilities of telephone, market, central business district, land prices, primary school, care center/hospital, recreational areas, and population density. It is found that potential areas for residential, commercial, industrial areas are located within the municipality's area and along with major roads. This leads to 2 land use paradigms : mono - centric and bi - centric. And, by the method of "Goals - Achievement Matrix" prepared by the experts of the Department of Town and Country Planning, Ministry of Interior, and City Planning Division of the Bangkok Metropolitan, it can be concluded that the most suitable land use pattern of Lampang community in 1996 is that of the bi - centric paradigm.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

มีคำขอบคุณมากมายสำหรับหลายต่อหลายท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือ
อย่างดีตลอดมา

ขอบคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการวางแผนภาคและเมืองที่กรุณาประสาทความรู้
ด้านผังเมืองซึ่ง เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรรณศิลป์
พิรพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาแนะนำและให้ความช่วยเหลืออันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอบคุณ คุณคันฉ่อนีย์ ฉิมโฉม คุณสุขขง ยัยเจริญวัฒนะ คุณจินตนา นพพันธ์ ที่
ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอบคุณ คุณเบญจพล ศักรภมภ์ ที่ช่วยเหลือในการวิเคราะห์
ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ อีกหลายท่านที่มีโอกาสจะเอ่ยนามได้หมด

ขอบคุณเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานเทศบาลเมืองลำปาง
สำนักงานจังหวัดลำปาง สำนักงานผังเมือง ลำปาง วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
ที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลและให้คำปรึกษา

และขอบคุณผู้สุดท้ายสำหรับสมาชิกในครอบครัวสำหรับความห่วงใย ความเอื้ออาทร
กำลังใจที่มีให้เสมอมา

บรรจง ประกิตเตชะกุล

สิงหาคม 2528

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ณ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญ เรื่อง.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ท
สารบัญแผนที่.....	ด
สารบัญแผนภูมิ.....	น
สารบัญภาคผนวก.....	บ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
2 ทฤษฎี แนวความคิด เทคนิคและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับเมืองและวิวัฒนาการของ เมือง.....	8
ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการขยายตัวของ เมือง.....	13
แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้ที่ดินในเมือง.....	17
การวางแผนการใช้ที่ดิน.....	25
การวิเคราะห์พื้นที่.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3 จังหวัดสาป่าง: การศึกษาในระดับภาค.....	34
ลักษณะทางกายภาพ.....	34
ลักษณะทาง เศรษฐกิจ.....	51
ลักษณะทางประชากร.....	67
การบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ.....	77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่

4	จังหวัดลำปาง : การศึกษาในระดับจังหวัด	91
	ประวัติความเป็นมา	91
	ลักษณะทางกายภาพ	92
	ลักษณะทาง เศรษฐกิจ	106
	ลักษณะทาง ประชากร	116
	การบริการสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	125
	ลักษณะชุมชนและความสำคัญของชุมชน	133
	การพัฒนาในจังหวัด	136
	บทบาทของจังหวัดลำปาง	139
5	สภาพพื้นฐานของชุมชนเมืองลำปาง	142
	ลักษณะทางกายภาพ	142
	ลักษณะทาง เศรษฐกิจ	161
	ลักษณะทาง ประชากร	171
	สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ	187
	การบริหารและการปกครอง	206
	การคลังท้องถิ่น	206
	นโยบายและโครงการพัฒนา	212
	ทิศทางการขยายตัวของชุมชน	216
	บทบาทของชุมชนเมืองลำปาง	218
	ปัญหาในชุมชนเมืองลำปาง	221
6	การกำหนดวัตถุประสงค์ มาตรฐานการโยกที่ดินและการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อรองรับการพัฒนา	225
	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวางแผนการโยกที่ดิน	225
	การหาความต้องการในการโยกที่ดินในอนาคต	232
	การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่	237

บทที่	หน้า
ศักยภาพของพื้นที่ตามประเภทกิจกรรม.....	276
แนวทางในการ เปิดพื้นที่เพื่อการพัฒนา.....	278
7 แผนการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองลำปาง.....	282
โครงสร้างของชุมชนเมืองลำปาง.....	282
การกำหนดทางเลือกสำหรับการใช้ที่ดิน.....	294
การคัดเลือกรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสม.....	298
แผนการใช้ที่ดินชุมชนเมืองลำปาง.....	302
บรรณานุกรม.....	315
ภาคผนวก.....	320
ประวัติ.....	349

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
3.1	พื้นที่และ เขตการปกครองจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน 2525.....	36
3.2	เนื้อที่ลุ่มรณะที่ดินโดยประมาณรายจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน.....	40
3.3	ประเภทการใช้ที่ดินรายจังหวัดในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ปี 2523.....	73
3.4	แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและการจัดลำดับความเดิมของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดตามประเภทของแหล่งท่องเที่ยว.....	47
3.5	เปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน.....	50
3.6	มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนบนตามสาขาการผลิตปี 2521-2525.....	52
3.7	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคเหนือตอนบน ปี 2525.....	53
3.8	รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรรายจังหวัดในภาคเหนือตอนบน 2521-2525	55
3.9	การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดและอัตราการเพิ่มเฉลี่ยปี 2521-2525	59
3.10	จำนวนโรงงานที่จดทะเบียนอุตสาหกรรมรายจังหวัด ปี 2524.....	60
3.11	ค่า Location Quotient ของแต่ละสาขา เศรษฐกิจแต่ละจังหวัดในพื้นที่ศึกษาเฉลี่ย พ.ศ. 2519-2523.....	64
3.12	มูลค่าของสาขา เศรษฐกิจต่าง ๆ ที่จังหวัดต่าง ๆ นำเข้าและส่งออก (ตามราคาคงที่ พ.ศ. 2515) เฉลี่ย พ.ศ. 2519-2523 (+ส่งออก-นำเข้า).....	64
3.13	เปรียบเทียบลักษณะทาง เศรษฐกิจของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน...	66
3.14	ความหนาแน่นของประชากรและการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน ปี 2520-2525.....	71
3.15	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน ปี 2520-2525.....	74
3.16	เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน...	75
3.17	เปรียบเทียบลักษณะการให้บริการของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน..	84

ตาราง

หน้า

3.18	เปรียบเทียบลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ ประชากร และการให้บริการ ของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน.....	90
4.1	จำนวนตำบล หมู่บ้าน เทศบาล ลุ่มชาภิบาล รายอำเภอ จังหวัดลำปาง 2525.	95
4.2	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดลำปาง ตามสาขาการผลิตปี 2521-2525.....	107
4.3	การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรรายอำเภอ จังหวัดลำปาง ปีเพาะปลูก 2524/ 2525.....	109
4.4	การเลี้ยงปศุสัตว์ รายอำเภอ จังหวัดลำปาง 2524.....	110
4.5	ปริมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้ในจังหวัดลำปาง 2524.....	111
4.6	จำนวนโรงงานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ไม้ รายอำเภอ จังหวัดลำปาง 2524.....	112
4.7	จำนวนร้านค้าที่จดทะเบียนพาณิชย์รายอำเภอ จังหวัดลำปาง ปี 2519 และ ปี 2524.....	113
4.8	จำนวนโรงงานและแรงงานอุตสาหกรรมรายอำเภอ จังหวัดลำปาง 2524...	115
4.9	ความหนาแน่นของประชากรและการเปลี่ยนแปลงรายอำเภอ จังหวัดลำปาง ปี 2520, 2525.....	118
4.10	จำนวนประชากรและความหนาแน่นในเขตเทศบาล ลุ่มชาภิบาล จังหวัดลำปาง 2525.....	120
4.11	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรรายอำเภอ จังหวัดลำปาง 2520-2525...	122
4.12	อัตราการขยายตัวและจำนวนประชากรในอนาคต รายอำเภอ จังหวัดลำปาง.	123
4.13	จำนวนคดีที่เกิดขึ้นในจังหวัดลำปาง ระหว่างปี 2520-2524.....	132
5.1	การใช้ที่ดินชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2525.....	151
5.2	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517-2525.....	155
5.3	จำนวนร้านค้าและบริการแยกตามประเภทการค้า ชุมชนเมืองลำปาง 2525..	164
5.4	จำนวนสถานประกอบการค้าและบริการและการขยายตัวชุมชนเมืองลำปาง 2525.....	165
5.5	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและการขยายตัวชุมชนเมืองลำปาง 2525.....	169
5.6	ขนาดและความหนาแน่นประชากรรายตำบลในอำเภอเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525.....	175

ตาราง

หน้า

5.7	ขนาดและความหนาแน่นประชากรในชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525.....	177
5.8	การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรรายตำบลในอำเภอเมืองลำปาง พ.ศ. 2517-2525.....	180
5.9	การเปลี่ยนแปลงประชากรในชุมชนเมืองลำปาง 2517-2525.....	182
5.10	ลักษณะของการเปลี่ยนแปลงประชากรรายตำบลในชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525.....	184
5.11	อัตราการขยายตัวของประชากรและจำนวนประชากรในอนาคต ชุมชนเมืองลำปาง.....	186
5.12	รายละเอียดตลาดสดในชุมชนเมืองลำปาง 2525.....	202
5.13	เปรียบเทียบรายรับจริงของเทศบาลเมืองลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2522-2525.....	208
5.14	เปรียบเทียบรายจ่ายจริงของเทศบาลเมืองลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2522-2526.....	210
5.15	รายรับรายจ่ายของเทศบาลเมืองลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2515-2526.....	
5.16	ปัญหาในชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2525.....	222
6.1	การกำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการใช้ที่ดิน.....	226
6.2	ค่าความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชนเมืองลำปาง.....	229
6.3	ความต้องการใช้ที่ดินแต่ละประเภทของชุมชนเมืองลำปาง ปี 2539.....	233
6.4	สัดส่วนของการใช้ที่ดินเทศบาลเมือง 41 แห่ง ในประเทศไทย.....	234
6.5	การคาดคะเนการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ ของชุมชนเมืองลำปางในอนาคต.....	236
6.6	ปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเลือกที่ตั้งตามประเภทกิจกรรม.....	238
6.7	ดัชนีตัววัดปัจจัยต่าง ๆ ในการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพักอาศัย พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม.....	249
6.8	ค่าสัมพันธัมระหว่างปัจจัยต่าง ๆ สำหรับกิจกรรมพักอาศัย.....	266

ตาราง

	หน้า
6.9 คำหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ สำหรับพาณิชย์กรรม.....	266
6.10 คำหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ สำหรับอุตสาหกรรม.....	266
6.11 ช่วงชั้นของการตัดสินค่าคะแนนความสำคัญตามประเภทกิจกรรม.....	272
7.1 ค่าคะแนนของนักผังเมืองในการเลือกทางเลือกรูปแบบการใช้ที่ดิน	299
7.2 Goal Achievement Matrix ของทางเลือก.....	300

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนมที่

แนมที่	หน้า
1.1 พื้นทีคักงา	4
2.1 พื้นทีที่เล่นอให้เป็นที่ตั้งแหล่งจุดล่ำหกรรม	33
3.1 กการแบ่งเขตการปกครองภาคเหนือตอนบน 2525	35
3.2 ภูมิประเทศ	37
3.3 สม่รณะดิน	39
3.4 การโยที่ดิน 2523	42
3.5 แหล่งน้ำธรรมช่ำดี	44
3.6 ทรัพยากรแร่รำดู	46
3.7 แหล่งท่องเที่ยว	48
3.8 การเปลี่ยนแปลงมูลค่ามลิตรรำที่จ้งหวัด พ.ศ. 2521 - 2525	57
3.9 ขนาดประช่ำกรรำยอำเภอ ภาคเหนือตอนบน	68
3.10 ความหนาแน่นของประช่ำกร ภาคเหนือตอนบน พ.ศ. 2520, - 2525	70
3.11 การเปลี่ยนแปลงประช่ำกร ภาคเหนือตอนบน	73
3.12 ระบบการคมนาคมภาคเหนือตอนบน	78
3.13 ปริมาณการจรำจร 2525	80
3.14 เขตอิทธิพลของเทศบาลและบทบำทหน้าที	87
4.1 การแบ่งเขตการปกครองจ้งหวัดลำปาง 2525	94
4.2 ลักษณะพื้นผิว	96
4.3 สม่รณะดินทางการเกษตรกรรม	98
4.4 แหล่งท่องเที่ยวของจ้งหวัดลำปาง	105
4.5 ความหนาแน่นของประช่ำกรจ้งหวัดลำปาง พ.ศ. 2520, 2525	117
4.6 ขนาดและความหนาแน่นในเขตเทศบาล - ลุ่มรำบรำล	119
4.7 การเปลี่ยนแปลงประช่ำกรจ้งหวัดลำปาง พ.ศ. 2520 - 2527	121
4.8 ระบบถนนจ้งหวัดลำปาง	127

แผนที่	หน้า
4.9 เขตอิทธิพลของอำเภอเมืองลำปาง	135
4.10 บริเวณที่ตั้งศูนย์ราชการภาคเหนือตอนบน	138
5.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา	143
5.2 ลักษณะดินเพื่อการเกษตร	145
5.3 การระบายน้ำของดิน	146
5.4 การไต่ดินชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517	148
5.5 การไต่ดินชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2525	152
5.6 การขยายตัวของชุมชน	156
5.7 แหล่งเสื่อมโทรม	158
5.8 แหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่อนุรักษ์	160
5.9 การกระจายตัวของธุรกิจการค้าและบริการ	166
5.10 การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและโกดังสินค้า 2525	170
5.11 ขนาดประชากรรายตำบล อำเภอเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525	172
5.12 ความหนาแน่นของประชากรรายตำบล อำเภอเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525	174
5.13 ขนาดประชากรชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525	176
5.14 ความหนาแน่นประชากรชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525	178
5.15 การเปลี่ยนแปลงประชากรรายตำบล อำเภอเมืองลำปาง พ.ศ. 2517, 2525	181
5.16 การเปลี่ยนแปลงประชากรชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517 - 2525	183
5.17 ระบบถนนชุมชนเมืองลำปาง	188
5.18 ระบบประปา	192
5.19 ระบบระบายน้ำ	194
5.20 พื้นที่น้ำท่วม	195
5.21 ระบบโทรศัพท์	196
5.22 ที่ตั้งสาธารณูปโภค สาธารณูปการ	205
5.23 โครงการพัฒนาของรัฐบาลและเอกชน	215

แผนที่	หน้า
5.24 ราคาที่ดิน	217
6.1 การให้ค่า "สัมภาระที่ดินเพื่อการเกษตร"	250
6.2 การให้ค่า "การระบายน้ำของดิน"	251
6.3 การให้ค่า "ระบบประปา"	252
6.4 การให้ค่า "ระบบระบายน้ำ"	253
6.5 การให้ค่า "พื้นที่น้ำท่วม"	254
6.6 การให้ค่า "ความล่าช้าในการเข้าถึง"	255
6.7 การให้ค่า "โทรศัพท์"	256
6.8 การให้ค่า "ตลาด"	257
6.9 การให้ค่า "ศูนย์กลางเมือง"	258
6.10 การให้ค่า "ราคาที่ดิน" (พาณิชย์กรรม)	259
6.11 การให้ค่า "ราคาที่ดิน" (พักอาศัยและอุตสาหกรรม)	260
6.12 การให้ค่า "โรงเรียนประถม"	261
6.13 การให้ค่า "สถานพยาบาล"	262
6.14 การให้ค่า "สถานพักผ่อนหย่อนใจ"	263
6.15 การให้ค่า "ความหนาแน่นประชากร"	264
6.16 ค่าคะแนนความสำคัญรวมของพื้นที่เพื่อพักอาศัย	269
6.17 ค่าคะแนนความสำคัญรวมของพื้นที่เพื่อพาณิชย์กรรม	270
6.18 ค่าคะแนนความสำคัญรวมของพื้นที่เพื่ออุตสาหกรรม	271
6.19 ศักยภาพของพื้นที่เพื่อกิจกรรมพักอาศัย	273
6.20 ศักยภาพของพื้นที่เพื่อพาณิชย์กรรม	274
6.21 ศักยภาพของพื้นที่เพื่ออุตสาหกรรม	275
6.22 แนวทางเปิดพื้นที่เพื่อพักอาศัย	279
6.23 แนวทางเปิดพื้นที่พาณิชย์กรรม	280
6.24 แนวทางเปิดพื้นที่อุตสาหกรรม	281
7.1 ทางเลือก 1 ศูนย์กลางเดี่ยว	297
7.2 ทางเลือก 2 ล่องศูนย์กลาง	297

แผนที่	หน้า
7.3 แผนการโยกย้าย 2539	301
7.4 ระบบถนนที่เล่นอเนาะ	309
7.5 ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ	313

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิ	หน้า	
1.1	ขั้นตอนในการศึกษา	
2.1	ทฤษฎีรูปแบบและการขยายตัวของ เมือง	
2.2	การจัดทำแนผังมาทางด้านกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐาน	
3.1	มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนบน ตามสาขาการผลิตปี 2521-2525	53
3.2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคเหนือตอนบน ปี 2525 (ราคาคงที่ 2515)	53
3.3	รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรรายจังหวัดในภาคเหนือตอนบน 2521-2525 ..	55
4.1	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดลำปาง ตามสาขาการผลิต ปี 2521-2525	108
4.2	อัตราการขยายตัวและจำนวนประชากรในอนาคต รายอำเภอ จังหวัดลำปาง ..	124
5.1	การใช้ที่ดินชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2525	153
5.2	การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2517-2525	153
5.3	ประชากรวัยแรงงาน	162
5.4	จำนวนสถานประกอบการค้าและบริการและการขยายตัวชุมชนเมืองลำปาง 2525	168
5.5	จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและการขยายตัวชุมชนเมืองลำปาง 2525	168
5.7	การบริหารงานเทศบาลเมืองลำปาง	207
5.8	เปรียบเทียบรายรับจริงของเทศบาลเมืองลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2522-2526	211
5.9	เปรียบเทียบรายจ่ายจริงของเทศบาลเมืองลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2522-2526	211
6.1	ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวางแผนการใช้ที่ดิน	228
6.2	การกระจายตัวของค่าศักยภาพพื้นที่เพื่อการพักอาศัย	277
6.3	การกระจายตัวของค่าศักยภาพพื้นที่เพื่อพาณิชยกรรม	277
6.4	การกระจายตัวของค่าศักยภาพพื้นที่เพื่ออุตสาหกรรม	277

สารบัญภาคผนวก

	หน้า :
ภาคผนวก ก	319
ตารางที่ 1 คุณสัมบัติของชั้นมัธยมศึกษาที่ต่าง ๆ ในภาคเหนือ	319
2 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวรายจังหวัด	320
3 จำนวนประชากรรายอำเภอจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือตอนบน ปี 2520, 2525	321
4 รายละเอียดจำนวนประชากรและความหนาแน่นในเขตเทศบาล ศูนย์บริการรายจังหวัดภาคเหนือตอนบน ปี 2525	323
5 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียน ห้องเรียน รายจังหวัด 2525	327
6 จำนวนสถานบริการสาธารณสุขและบุคลากรทางการแพทย์	331
7 รายละเอียดของสถาบันราชการในจังหวัดลำปางปี 2525	332
8 รายละเอียดของสถานศึกษาในเขตชุมชนเมืองลำปาง พ.ศ. 2525 ..	335
9 ขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพักอาศัย	338
10 ขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อพาณิชย์ยกรรม	339
11 ขั้นตอนการวิเคราะห์พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรม	340
ภาคผนวก ข ข้อกำหนดการใช้ที่ดินแต่ละประเภทของผังเมืองรวม	343
ภาคผนวก ค การปฏิบัติตามผัง (Plan Implementation)	345

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย